

STOMIVÅRD

Komplikationer som kan uppstå efter en stomioperation

Vid alla typer av kirurgiska ingrepp får man en genomgång av orsak, fördelar och risker. Vid en stomioperation är riskerna desamma som vid andra kirurgiska ingrepp. Även om komplikationer till följd av kirurgi är mycket ovanliga, kan det vara bra att ha viss kännedom om något som eventuellt kan hända. Om något problem skulle uppstå så kan det då vara lättare att förstå vad det handlar om.

Komplikationer tidigt efter kirurgiskt ingrepp

INFEKTION

Det hopsydda såret befinner sig ofta ganska nära stomin. Om läckage från stomin till såret skulle uppstå, kan det finnas en risk för sårinfektion. Det är ovanligt och kan undvikas genom att tömning och byte av stomibandage sker regelbundet. Ibland kan det uppstå en liten infektion precis vid stomin. En infektion kännetecknas av att det blir rött och lite svullet i det infekterade området och ibland får man feber. Antibiotikabehandling kan bli aktuellt.

SEPARATION

När stomin anläggs, syr man fast tarmslemhinnan mot huden. Ibland händer det att stygnen släpper delvis och då uppstår något som kallas separation. Det är helt ofarligt och stomiterapeuten kan åtgärda det med olika hjälpmedel.

NEKROS

Stomin ska ha en god blodcirkulation och det ser man genom att stomin är rosafärgad och glansig. Om blodcirkulationen blir försämrad eller upphör till den delen av tarmen, brukar det ske inom 24–48 timmar efter operationen. Stomin kommer då att mörkna i färgen och eventuellt bli nästan svart, ett tecken på att blodförsörjningen är försämrad. Stomin hålls under observation och om den inte återhämtar sig så får man via kirurgi ta upp en ny stomi, det vill säga en bit frisk tarm i samma hål.

INDRAGEN STOMI

Det uppstår när tarmen delvis dras in i buken igen. Stomin hamnar då i hudnivå istället för att sticka upp någon centimeter från magen. Anledningar till detta kan vara:

- ▶ Svårigheter att dra ut tarmen via hålet i magen
- ▶ Viktuppgång efter operationen

Det kan vara svårare att bandagera en indragen stomi, så utprovning av passande bandage är viktigt. Det finns tätningsringar och påsar med inbyggd konvexitet som medför att stomin putar ut lite mer. Din stomiterapeut kan ge dig stöd och hjälpa dig att hitta rätt bandage.

Sena komplikationer

BLÖDNING

Tarmen har mycket god genomblödning, något som är nödvändigt för att kunna uppta alla de näringsämnen vi får i oss. De små blodkärlen som kallas kapillärer kan ganska lätt börja blöda när man tvättar och rengör stomin och det är helt normalt.

Du kan jämföra det med att tandköttet ibland blöder när man borstar tänderna. Om du tar medicin som ökar blödningsbenägenheten, till exempel Waran som minskar blodets förmåga att stelna eller acetylsalicylsyra som finns i en del smärtstillande läkemedel, kan det öka risken för blödning från stomin.

Om blödningsen inte är sparsam eller inte upphör eller om det blöder inifrån stomin, bör du kontakta sjukvården.

FRIKTION

Det kan uppstå om stomin kontinuerligt gnider/skaver mot stomipåsen. Det kan också uppstå om hålet i stomiplattan är för litet. Små sår kan uppstå på stomin och de kan liknas vid munsår. Kontrollera så att du har rätt storlek på hålet. Vänd dig till din stomiterapeut för att få hjälpmedel eller eventuellt byte till ett annat stomibandage för att undvika skav.

GRANULOM

Det kan uppstå knottor som kallas för granulom. De kan förekomma såväl vid stomins bas som uppe på stomin. Man tror att kontinuerlig friktion från stomibandaget kan ge upphov till dessa granulom. Granulom är helt ofarligt, men kan ge en känsla av obehag eftersom de ofta är lättblödande. Om stomiplattan sitter ovanpå granulom kan det ibland ge upphov till läckage, eftersom fukten från granulomen gör att stomiplattan inte sitter helt tätt mot huden.

Din stomiterapeut kan behandla granulomen och om de inte försvinner hänvisar hon dig vidare till läkare. Kontrollera också att du har rätt hålstorlek på stomiplattan.

STOPP I TARMEN (OBSTRUKTION)

Stopp i tarmen kan uppstå av olika anledningar. En orsak kan vara en samling föda som inte genomgått matsmältning. Det kan också uppstå om en del av tarmen är smalare eller om tarmen har vridit sig. När stopp uppstår så kommer det inget i stomin och man får ont i magen. Om stoppet beror på osmält föda kan det troligen avhjälpas utan kirurgi. Man kan prova med att dricka ordentligt och röra på sig. Om symptomen kvarstår, uppsök sjukvården. Vanlig åtgärd är passageröntgen då man får dricka kontrast som oftast löser stoppet. Om tarmen är för smal eller om den har vridit sig, kan det behövas ett kirurgiskt ingrepp.

Kontakta alltid sjukvården om du misstänker stopp i tarmen.

FLÖDEN

Ileostomiopererade kan drabbas av vattentunna och ökade mängder "flöden" från sin stomi. Ileostomiopererade har inte sin tjocktarm kvar och är därför känsligare för uttorkning. Tecken på uttorkning är:

- ▶ Törst
- ▶ Huvudvärk
- ▶ Svaghet
- ▶ Eventuellt stickningar
- ▶ Koncentrerad urin
- ▶ Lätt yrsel
- ▶ ...eller en kombination av dessa symptom

*Vila, salta och drick ordentligt.
Ta läkemedel som stoppar lös
avföring (finns receptfritt på apotek).
Om symptomen inte avtar bör du
kontakta sjukvården.*

STOMIBRÅCK

Ett bråck vid stomin kan uppstå av olika anledningar. Bråcket ses som en utbuktning på magen vid eller runt stomin och kan variera i storlek. Det är mer vanligt hos colostomiopererade (de som har en tjocktarmsstomi). Bråck är lite vanligare hos äldre och överviktiga. Bråck kan också uppstå vid tunga lyft och påfrestande träning. Man åtgärdar bara extremt svåra bråck med kirurgi eftersom det finns en risk att man får det igen. Det kan kännas bekvämare att bära någon form av stödbyxa eller stödbälte när man har bråck.

PROLAPS

Prolaps av stomin innebär att den åker ut så att den förlängs på utsidan av magen. Det är individuellt hur lång den kan bli. Ibland åker stomin in lite igen när man ligger ner och ibland fungerar det att föra in den med hjälp av fingrarna. Oftast åker den dock ut igen. Det finns också stomier som åker in och ut, ungefär som ett teleskop.

Under förutsättning att stomin bibehåller sin färg och funktion, så är prolapsen helt ofarlig. Du bör kontrollera att du har rätt storlek på hålet på stomiplattan och tänk på att du kanske behöver byta till en större påse så att stomin får plats. Vänd dig till din stomiterapeut för rådgivning vad beträffar bandage och stöd.

Om prolapsen är för lång och orsakar besvär, hänvisar stomiterapeuten till din läkare för att diskutera eventuell åtgärd.

ÅTERFALL

I sällsynta fall kan man få återfall av den sjukdom som var anledning till att du fick en stomi, till exempel Chron's sjukdom eller tarmcancer. Om du upptäcker något som gör dig orolig, bör du genast kontakta sjukvården.

ÅDERBRÅCK

De små fina blodkärlen i huden runt stomin kan bli ansträngda och då uppstår det som kallas åderbråck. Huden runt stomin kan bli lätt lilafärgad. Anledning kan vara att det är ett tryck på huden runt stomin, det kan ibland också uppstå om man har nedsatt leverfunktion. Om du använder endelsbandage, kan byte till tvådelsbandage hjälpa. Ta kontakt med din stomiterapeut för rådgivning.

Broschyren är publicerad av Salts Healthcare, England och översatt till svenska. TACK till stomiterapeut Eva Bengtsson i Helsingborg som har granskat den svenska översättningen.

TILLBEHÖR OCH HJÄLPMEDEL FÖR STOMIER

Salts Healthcare har många olika stomibandage och ett omfattande sortiment av hjälpmedel som kan vara lösningen på problem som till exempel läckage, irriterad hud, odör och häftrester.

Broschyren kan laddas ner från M Care's hemsida: www.mcare.se

Varmt välkommen att kontakta oss för mer information eller gratis prover:

046-29 24 00

M Care

[mcare.se](https://www.instagram.com/mcare.se)

kundservice@mcare.se

[@SaltsHealthcare](https://twitter.com/SaltsHealthcare)

[SaltsHealthcare](https://www.facebook.com/SaltsHealthcare)

www.mcare.se

® Registered trade marks of Salts Healthcare Ltd. © Salts Healthcare Ltd 2018. Products and trade marks of Salts Healthcare Ltd are protected by UK and foreign patents, registered designs and trade marks.

For further details, please visit www.salts.co.uk

RM765437 07/18